

За інформаційної підтримки Державної служби України
з питань безпеності харчових продуктів та захисту споживачів

TECHMEDIA.COM.UA

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Журнал для підвищення
конкурентоспроможності
підприємства

Периодичність надrukів: 60204, 60205

лютий, 2026

02

**ПЕРЕВІРКИ
ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ
у 2026 р.: визначені умови
та сфери контролю**

КОЛИ ШВИДКІСТЬ СТАЄ РИЗИКОМ: управління
якістю у fast-turn ритейлі

SVIDOMO MADE: як малому та середньому бізнесу вбудувати
сталість у систему якості

Світлана Берзіна,
СЕО, президент ВГО «Жива планета»

Дмитро Яловий,
експерт з хімічної безпеки ВГО «Жива планета»

№ 02 / 2026, лютий / У нормативно-правовому полі

Класифікація, маркування та пакування хімічної продукції: як працює ТР КМП

Зобов'язання, покладені на постачальників хімічної продукції згідно з ТР КМП, здебільшого залежатимуть від їхньої ролі щодо цієї хімічної продукції в ланцюжку постачання: від того, є суб'єкт господарювання виробником, імпортером, наступним користувачем чи розповсюджувачем продукції.

З огляду на зміни в законодавстві у сфері хімічної безпеки та управління хімічною продукцією, ми продовжуємо відповідати на актуальні запитання читачів щодо виконання необхідних вимог.

Нижче розглянемо основні положення Технічного регламенту класифікації небезпечності, маркування та пакування хімічної продукції – ТР КМП (затверджений [постановою Кабміну № 539 від 10.05.2024](#)).

Що таке ТР КМП і чому він потрібен?

Вимоги до торгівлі хімічною продукцією стосуються не лише внутрішнього ринку України, але й поширюються на світовий ринок. Узгоджені критерії класифікації та маркування разом із загальними принципами їх застосування були ретельно розроблені в рамках Організації Об'єднаних Націй (ООН) з метою сприяння світовій торгівлі й водночас захисту здоров'я людини та довкілля. Результат цієї роботи – узгоджена на глобальному рівні система класифікації небезпеки та маркування хімічної продукції (GHS), перше видання якої було прийнято ще у 2002 р.

Підприємства повинні отримувати вигоду від глобальної гармонізації правил класифікації та маркування, а також від узгодженості між цими правилами, з одного боку, та правилами транспортування, з іншого.

[Регламент ТР КМП](#) прийнято в Україні через повну гармонізацію законодавства України у відповідній сфері із законодавством ЄС ([Регламент ЄС № 1272/2008 CLP](#)) та міжнародними нормами ООН.

ТР КМП є **юридично обов'язковим** та безпосередньо застосовується до всіх промислових секторів.

Що таке класифікація небезпечності, маркування та пакування?

Небезпечність хімічної продукції – це потенціал цієї хімічної продукції завдати шкоди. Він залежить від властивостей хімічної продукції. У цьому контексті оцінка небезпечності – це процес, за допомогою якого оцінюють інформацію про властивості хімічної продукції для визначення її потенціалу завдати шкоди. У випадках, коли характер і серйозність виявленої небезпечності відповідають критеріям класифікації, класифікація небезпечності – це присвоєння стандартизованого опису цієї небезпечності хімічній продукції, що завдає шкоди через свої фізичні властивості або вплив на здоров'я людини чи довкілля.

Хімічна продукція – хімічні речовини, суміші, сплави, а також вироби, під час використання яких відбувається навмисне вивільнення хімічних речовин або які виготовляються для проведення підривних робіт чи створення піротехнічного ефекту.

Хімічна речовина (хімічна продукція) – хімічний елемент і його сполуки у природному стані або отримані в результаті виробничого процесу, включно з добавками, необхідними для збереження стабільності, та домішками, що

утворилися внаслідок виробничого процесу, крім розчинника, який може відділятися без впливу на стабільність речовини або зміни її складу.

Одна з головних цілей ТР КМП полягає у визначенні того, чи має хімічна продукція властивості, які призводять до її класифікації як небезпечної.

Класифікація небезпечності – віднесення хімічної продукції до певного виду чи видів небезпечної продукції або класу небезпеки, встановлення категорії та диференціація в межах класу небезпеки через порівняння наявних даних з установленними критеріями класу небезпеки.

Клас небезпечності – характеристика хімічної продукції відповідно до її небезпечних властивостей: фізичної небезпеки, небезпеки для здоров'я людини та/або довкілля.

Після того, як такі властивості визначено та хімічну продукцію відповідно класифіковано, виробники, імпортери, наступні користувачі та розповсюджувачі хімічної продукції, а також виробники й імпортери певних виробів повинні повідомляти про виявлені небезпеки цієї хімічної продукції іншим учасникам ланцюга постачання, зокрема споживачів. Маркування небезпечності дає змогу проінформувати користувача хімічної продукції про класифікацію небезпечності, щоб попередити його про наявність небезпеки та потребу в управлінні пов'язаними з нею ризиками.

ТР КМП також встановлює загальні правила пакування з метою гарантування безпечного постачання небезпечної хімічної продукції.

Щодо оцінки ризику, пов'язаного зі впливом хімічної продукції

Класифікація хімічної продукції відображає тип і тяжкість небезпек, властивих цій хімічній продукції, отже, її не слід плутати з оцінкою ризику, яка пов'язує певну небезпеку з фактичним впливом хімічної продукції, що проявляє цю небезпеку, на людей або довкілля. Разом із тим, спільним знаменником як для класифікації, так і для оцінки ризику є ідентифікація та оцінка небезпеки.

Оцінка ризиків – проведення оцінки безпечності хімічної речовини, що передбачає співвідношення рівнів впливу хімічної речовини на здоров'я людини та/або довкілля під час виробництва, використання, оброблення її відходів, з визначеними орієнтовно безпечними рівнями впливу.

Ролі суб'єктів господарювання згідно з ТР КМП

Зобов'язання, покладені на постачальників хімічної продукції згідно з ТР КМП, здебільшого залежатимуть від їхньої ролі щодо цієї хімічної продукції в ланцюжку постачання.

Для визначення такої ролі в таблиці наведено опис п'ятих різних варіантів, які базуються на визначеннях, що містяться у ТР КМП та «Загальноновживаних термінах та визначеннях» цього документа.

Ліворуч викладено опис діяльності суб'єкта, праворуч – його роль відповідно до ТР КМП. Суб'єкт господарювання може мати більше ніж одну роль згідно зі вказаним [регламентом](#).

Визначення ролі суб'єкта господарювання

№ п/п	Опис діяльності суб'єкта	Роль суб'єкта
1	Будь-яка фізична або юридична особа – резидент України, яка виробляє хімічну речовину на території України	Виробник
2	Будь-яка фізична чи юридична особа – резидент України, яка вводить в обіг на ринку України продукцію походженням з іншої країни	Імпортер
3	Будь-яка фізична або юридична особа – резидент України, яка використовує хімічну речовину, зокрема у складі суміші, в процесі своєї виробничої або професійної діяльності, крім виробника або імпортера	Наступний користувач
4	Будь-яка інша, ніж виробник або імпортер, фізична чи юридична особа в ланцюгу постачання продукції, яка надає продукцію на ринку	Розповсюджувач
5	Будь-яка фізична або юридична особа – резидент України, яка виготовляє або збирає виріб на території України	Виробник виробів

Крім того, щодо ролей суб'єктів господарювання важливо зазначити таке:

- у повсякденній мові термін «виробник» може охоплювати як фізичну / юридичну особу, яка виробляє речовини, так і фізичну / юридичну особу, яка виробляє суміші. На відміну від цього, термін «виробник» у ТР КМП охоплює лише особу, яка виробляє хімічні речовини;
- розповсюджувач або споживач не вважаються наступними користувачами;
- реімпортер хімічної речовини, для якої застосовується звільнення від державної реєстрації хімічної речовини згідно з ТР БХП, вважається наступним користувачем;

- постачальником вважається будь-який виробник, імпортер, наступний користувач або розповсюджувач, який надає на ринку хімічну продукцію.

Зобов'язання суб'єктів господарювання згідно з ТР КМП

ТР КМП покладає загальне зобов'язання на всіх постачальників у межах одного ланцюга постачання співпрацювати для виконання вимог щодо класифікації небезпечності, нанесення інформації про безпеку та належного пакування хімічної продукції (ст. 19 ТР КМП).

В іншому випадку конкретні зобов'язання згідно з ТР КМП залежать від ролі суб'єкта господарювання в ланцюзі постачання (див. *таблицю*), як викладено нижче.

Виробник або імпортер згідно з ТР КМП повинен:

- проводити класифікацію небезпечності хімічної продукції згідно з Розділом 2 ТР КМП;
- інформувати про безпеку хімічної продукції через її маркування відповідно до Розділу 3 ТР КМП;
- упаковувати хімічну продукцію згідно з Розділом 4 ТР КМП;
- надати до Мінекономіки повідомлення у паперовій чи електронній формі засобами інформаційно-комунікаційних систем про класифікацію небезпечності та інформацію про безпеку для відповідної хімічної речовини (ст. 126 ТР КМП);
- проводити моніторинг нової науково-технічної інформації, яка може вплинути на проведення класифікації небезпечності хімічної продукції та в разі отримання такої інформації – провести нову оцінку небезпечності хімічної продукції (ст. 52 ТР КМП);
- оновлювати етикетку після будь-яких змін у класифікації та маркуванні хімічної продукції, у деяких випадках – невідкладно (ст. 96 ТР КМП);
- збирати та зберігати всю інформацію, яка використовується для проведення класифікації небезпечності та маркування хімічної продукції відповідно протягом не менше ніж 10 років після надання на ринку хімічної продукції в останній раз (ст. 136 ТР КМП);
- надавати до МОЗ інформацію, яка повинна містити дані щодо хімічного складу сумішей хімічних речовин, що класифіковані як небезпечні за класами фізичних небезпек або небезпек для здоров'я людини та надаються на ринку (ст. 131 ТР КМП).

Наступний користувач згідно з ТР КМП повинен:

- проводити класифікацію небезпечності хімічної продукції згідно з Розділом 2 ТР КМП (однак дозволяється використовувати класифікацію небезпечності, яка була

проведена для відповідної хімічної продукції попереднім учасником ланцюга постачання, за умови, що не змінюється склад цієї хімічної продукції);

- проводити класифікацію небезпечності хімічної продукції відповідно до Розділу 2 ТР КМП у разі зміни складу цієї хімічної продукції;
- інформувати про небезпеку хімічної продукції через її маркування згідно з Розділом 3 ТР КМП;
- упаковувати хімічну продукцію згідно з вимогами Розділу 4 ТР КМП;
- проводити моніторинг нової науково-технічної інформації, яка може вплинути на проведення класифікації небезпечності хімічної продукції та в разі отримання такої інформації – провести нову оцінку небезпечності хімічної продукції (ст. 52 ТР КМП);
- оновлювати етикетку після будь-яких змін у класифікації та маркуванні хімічної продукції, у деяких випадках – невідкладно (ст. 96 ТР КМП);
- збирати та зберігати всю інформацію, яка використовується для проведення класифікації небезпечності та маркування хімічної продукції відповідно протягом не менше ніж 10 років після надання на ринку хімічної продукції в останній раз (ст. 136 ТР КМП);
- надавати до МОЗ інформацію, яка повинна містити дані щодо хімічного складу сумішей хімічних речовин, що класифіковані як небезпечні за класами фізичних небезпек або небезпек для здоров'я людини та надаються на ринку (ст. 131 ТР КМП).

Розповсюджувач згідно з ТР КМП повинен:

- інформувати про небезпеку хімічної продукції через її маркування згідно з Розділом 3 ТР КМП;
- упаковувати хімічну продукцію згідно з вимогами Розділу 4 ТР КМП;
- оновлювати етикетку після будь-яких змін у класифікації та маркуванні хімічної продукції, у деяких випадках – невідкладно (ст. 96 ТР КМП);
- збирати та зберігати всю інформацію, яка використовується для проведення класифікації небезпечності та маркування хімічної продукції відповідно протягом не менше ніж 10 років після надання на ринку хімічної продукції в останній раз (ст. 136 ТР КМП).

*Чекаємо ваших запитань щодо законодавства у сфері хімічної безпеки та інших важливих аспектів професійної діяльності на адресу редакції **yakist@techmedia.com.ua***